

o finalitate rotundă, motivată a actului scenic, m-a făcut să am sentimentul risipirii lor. Și, la urma urmei, tot nu am înțeles: de ce tocmai Caragiale?

Compania Mică, în parteneriat cu Casa de Cultură „Nicolae Bălcescu”, cu sprijinul Cosmopolitan – O noapte furtunoasă de I.L. Caragiale. Regia: Dan Vasile. Costume și machiaj: Natașa Andreska. Muzica: Einuiea. Cu: Clara Flores, Gabriela Crișu, Daniel Iancu, Alexandru Gheorghiu, Gabriel Răuță, Alin Teglas, Ștefan Ruxandra. Data premierei: 7 decembrie 2003.

Voicu DRAGOMIR

Film rupt, cadre albe

Norocul îi ajută pe cei îndrăzneți este un spectacol *coupe*, având ca sursă o cazuistică aproape naturalistă. Trei vârste ale femeii moderne stau sub semnul ratării, iar transpunerea vizuală a temei este realizată prin metafora filmului rupt, a cadrelor albe de proiecție.

Franz Xaver Kroetz este un dramaturg german ce scrie încă din anii '70. Limbajul personajelor sale este compus din clișee, banalități, proverbe sau chiar tăceri incomode. O profundă criză emoțională le inhibă comunicarea articulată, dând cuvântului un rol de apendice al ființei. Kroetz creează un realism stilizat și necruțător, care, în cazul de față, modelează trei episoade compacte și verbalizate diferit.

Montarea Gianinei Cărbunariu este inegală ca valoare, ca urmare a structurii sale fragmentare. Conștient sau nu, regizoarea s-a slujit de trei modalități succesive de semnificare: falsul naiv al imagini-șoc, acumularea de elemente într-o structură de tip fabulă și, în fine, monologul clasic, obositor de explicativ.

Episodul întâi: o femeie tânără călătorește într-un compartiment de tren, cu bebelușul în brațe, spre orașul în care trăiește tatăl copilului. Banal: ea este o muncitoare săracă, copilașul este din flori, tatăl este un bărbat ca toți ceilalți – înșurat.

Monologul ei este perfect frontal, aparent naiv. Cu o mișcare calculată și bruscă, trupul copilului cade, în mâna femeii rămânând capul artificial cu șuvițele blonde. Istorisirea devine un joc malign cu țeasta din cauciuc, al unei fetițe ce are un plan de supraviețuire într-o lume a bărbaților. Pe muchie de cuțit, Maria Obretin joacă în cheia inocenței trucate, a codițelor de ingenuă.

Al doilea episod: o funcționară trăiește singură într-o cameră de trei metri pătrați. Pentru a supraviețui în spațiul dat, omul are nevoie de ordine. Dar ordinea se transformă în pedanterie, pedanteria în ritual domestic, ritualul ia forma robotizării.

Claustrarea (autoimpusă, așa crede) păstrează toate rudimentele unei activități normale, amputată cu bisturiul dezumanizării. A mânca este necesar și meschin; îmbrăcatul are un iz de frustrare erotică; cititul se reduce la răsfoirea cataloagelor de produse din supermarket; un goblen neterminat este o expresie artistică, spălatul vaselor este o împărtășanie.

Evadarea cere imaginație, dar imaginația este sufocată de obsesia conservării substanței. Nici un gând, nici un gest, nici un strop de șampon de vase nu trebuie risipit. Există însă ceva ce nu poate fi pus în ambalaj vidat: muzica. Camera femeii este, de fapt, un radio supradimensionat, care transmite în permanență melodii de vinil, romantioase, puțin ridicole. Femeia se sinucide, luând un pumn de pastile, în timp ce cântecul devine asurzitor. Coca Bloos oferă un recital de excepție. Fără nici un cuvânt și fără pantomimă, ea dă măsura acelei violențe subterane ce traversează spectacolul Gianinei Cărbunariu de la Teatrul ACT.

Si *ultimul episod*: o pensionară va fi dusă la un azil de bătrâni. Își face bagajele, cu conștiința că este începutul unei agonii prelungite, al cărei prim simptom este pierderea amintirilor. Previzibil, expozitiv și fără nerv, acest ultim fragment este o scădere. Interpretarea Luminiței Gheorghiu este corectă, dar vina plictiselii se află la regizor, care nu a evaluat corect textul dramatic.

Norocul îi ajută pe cei îndrăzneți este spectacolul de debut al Gianinei Cărbunariu. Aștept acum ca ea să se dovedească o prezență reală, interesantă și incomodă a peisajului teatral bucureștean.

Ion PARHON

Parabola fiului risipitor

Cu prilejul împlinirii celor cinci secole de atestare documentară a Episcopiei Râmnicului, teatrul vâlcean „Anton Pann” a prezentat în premieră absolută spectacolul cu piesa *Hoțul de mărghăritare*, de Valeriu Anania. Preluată din *Evanghelia* după Luca, parabola „fiului risipitor” este edificatoare pentru mariajul dintre dimensiunea moral-teologică și cea elevat poetică ce caracterizează scrisul aceluia pe care îl cunoaștem îndeobște drept Înalt Preasfințitul Bartolomeu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului. Esența parabolei este bine sintetizată prin cuvintele lui Constantin Noica, găzduite și în caietul-program al spectacolului: „Fiul risipitor nu făcea altceva decât să cheltuiască. Dar și fratele său risipea. Există risipa celui care, întocmai fiului din parabolă, cheltuiește fără să fi strâns, dar există risipă și la cel care strânge, fără să poată aduna. Fratele fiului risipitor așa face. El strânge ascultare după ascultare și faptă bună după faptă bună, iar în ultimul ceas, când nu poate înțelege și nu poate ierta dragostea tatălui pentru cel ce a risipit, pierde el însuși tot ce a adunat”.

Printr-o migăloasă și inspirată prelucrare a materialului dramaturgic, redimensionat fără a-i „amputa” nici tensiunea intelectuală a conflictului, nici virtuțile poetice ale dialogului, populat de nu puține și emoționante „maxime” proprii învățămintelor biblice, regizorul Adrian Roman (directorul trupei vâlcene) reușește să ne restituie miezul de lumină spirituală al acestui text, într-o expresie scenică limpede și coerentă, susținută și prin scenografia sugestivă, aerisită, semnată de Ileana Mihăescu. Accentul este pus pe transparența poetică a cuvântului, pe forța lui emoțională decurgând din adevăr și din firesc, departe de tușa groasă a teatralizării cu orice preț, departe de tonul moralizator sau ostentativ cucernic, ca și de discursivismul ce ar fi putut să obstrucționeze legătura dintre scenă și spectatori. Există și unele pasaje în care interpreții par mai puțin convinși de încărcătura filosofică și poetică a replicilor sau când tind să se lase furați de un ton explicativ, opus simplității și sincerității de ansamblu ale spectacolului, impuse de regizor. Dincolo de aceste ezitări și inconsecvențe, dificultățile textului sunt survolate în chip remarcabil și dau seama de efortul încununat de succes al trupei, reunindu-i pe Doru Zamfirescu, Sorin Ionescu, Laurențiu Stratan, Radu Constantinov, Iulia Alexandrescu, Remus Vlăsceanu, Alina Mangra, Gabriel Banu. Din fericire, în acea sală plină la premieră, care i-a aplaudat cu căldură pe artiști, am recunoscut numeroase personalități de frunte ale vieții bisericești și ale puterii locale. Ce bine ar fi ca lucrul să se petreacă mai des aici, la Râmnicu Vâlcea, iar respectul pentru eforturile și privațiunile acestui inimos colectiv să conducă la finalizarea proiectului de construcție a noului teatru!